

Article History

Received / Geliş
09.03.2017

Accepted / Kabul
19.03.2017

Available Online / Yayınlanma
25.04.2017

**THE POSSIBLE EFFECTS OF SYRIAN
IMMIGRANTS IN LABOR MARKETS IN
TURKEY AND YALOVA SAMPLE**

**SURİYELİ GÖÇMENLERİN TÜRKİYE EMEK PİYASASINA ETKİLERİ
VE YALOVA ÖRNEĞİ**

Orhan KOÇAK¹
Abdurrahman KESKİN²
Hakan YILDIZ³

Abstract

A civil war has been continuing in Syria since 2011. Therefore, many Syrian people have been migrating from the country to neighbor countries. More than 2 million people came to Turkey. Majority of them are living in camps prepared by Turkish Government. The Government has spent about 8 billion USD for the infrastructure of the camps and the needs of Syrian people. The other people who don't stay in the camps are living some cities near to the border and İstanbul, Ankara, İzmir and Yalova. The immigrants living in cities confront with some problems related to accommodation, education, health and working in Turkey. That is why, they want to move and live in the big cities or some cities that are near to the big one. Health services are given to all by the Central Government and accommodation is provided for poor immigrants by local authorities. Besides that, working permission is planned in order to make the immigrants socially and economically included in the short term. The study has two sections. In the first part, the literature will be reviewed related to immigration. Also, the current situation and living conditions of Syrian immigrants will be examined in Turkey. In the second part, a survey done with Syrian immigrants in Yalova will be used. The data collected by the survey will be analyzed in order to understand how they make live and reach the labor market and working opportunities.

Keywords: Immigration, Syrian Immigrants, Yalova.

Özet

Suriye'deki iç savaş sadece Suriye'yi değil, tüm Ortadoğu Bölgesi'ni etkilemektedir. Birçok Suriyeli komşu ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır. Bunların 2 milyon kadarı Türkiye'ye göç etmiştir. Türkiye'de bulunan bu göçmenlerin %15 kadarı onlar için kurulan kamplarda yaşarken, diğerleri farklı şehirlerde kendi imkanları ile yaşamaktadırlar. Göçmenlerin bazıları sınır şehirlerinde kalmayı tercih ederken, büyük bir çoğunluğu da İstanbul, Ankara, İzmir ve Yalova gibi batı şehirlerinde yaşamayı tercih etmişlerdir. Türkiye Hükümeti Suriyeli göçmenlerin ihtiyaçları için 2016 yılı sonuna kadar 10 milyar USD kadar harcama yapmıştır. Yüksek kiralar, yüksek fiyatlar, emek piyasasında çalışma zorlukları nedeniyle Suriyeli göçmenler yaşamlarını idame ettirmekte önemli zorluklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Sağlık sorunlarına ilave olarak, işsiz ve evsiz olan göçmenler de bulunmaktadır. Türkiye Hükümeti göçmenlerin ücretsiz sağlık hizmetlerinden faydalanmalarını sağlamanın yanında bazı belediyeler de barınma imkanları sağlamaktadırlar. Ayrıca ekonomik ve sosyal olarak içermelerini sağlamak amacıyla çalışma izni de verilmiştir. Bu çalışma İstanbul'a çok yakın olan Yalova ilinde yaşayan Suriyeli göçmenlerin durumlarını tespit etmeye çalışmaktadır. Yalova ilinde yaşayan Suriyeli göçmenlerle anket çalışması yapılmıştır. Yapılan anket çalışmasında toplanan veriler ile nasıl yaşadıkları, emek piyasasına ve iş fırsatlarına nasıl ulaştıkları anlaşılmaya çalışılacaktır. Birinci kısımda literatür çalışması yapılmıştır. İkinci kısımda ise yapılan saha çalışması analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Suriyeli Göçmenler, Yalova.

¹ Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, orhan.kocak@istanbul.edu.tr

² Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, abdurrahmankeskin@windowslive.com

³ Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, byyildizhakan@gmail.com

GİRİŞ

Göç, kişinin, yeni koşullara daha iyi uyum sağlayabilmek gayesiyle ya da doğal, ekonomik, siyasal v.b. zorunluluklar sonucunda, yaşadığı toplumdan ayrılıp başka bir topluma doğru hareket etmesidir. Göç olayının temelinde bulunan en önemli faktör, insanların geçimlerini sağlamak için daha elverişli yerlere gitmek ve burada iş bulmak, çeşitli imkânlardan faydalanmak ve yerleşmektir. Bir yerleşim yerinden vazgeçip, oturma yerini devamlı ya da uzun süreli olarak değiştirmeyi ifade etmektedir. Başka bir ifadeyle, kişilerin gelecekteki yaşantılarının ya bir bölümünü ya da tamamını idame ettirmek üzere bir yerleşim yerinden diğerine yerleşmek maksadıyla yapmış oldukları coğrafi nitelikli yer değiştirmedir (Adıgüzel, 2016: 3).

Göç hem itici hem de çekici sebeplerden ortaya çıkabilmektedir. Uluslararası ve ulusal boyutta göçün söz konusu olduğu durumlarda, ülkelerin uyguladığı politikalar da önemli bir göç sebebi olabilmektedir. Bazı ülkeler nüfus ihtiyacını telafi etmek ve işgücü açığını kapamak gayesiyle göçmen kabul edebilirler. II. Dünya Savaşı sonrasında hızlı bir toparlanma sürecine giren ve bunu gerçekleştirmek için gerekli yeterli işgücüne sahip olmayan Batı Avrupa ülkelerinin göçmen işçi davet etme politikalarının altında, ihtiyaç duydukları nüfus yatmaktaydı. Ancak, bunun tam tersi de söz konusu olmaktadır. Ülkenin savaş içinde olması da zorunlu göçü doğurmaktadır. Suriye’de 6 yıldır süren iç savaş neticesinde 9 milyona yakın Suriyeli ülkesini terk etmiştir. Suriyeli göçmenlerin sayısı sürekli değişse de Türkiye 3 milyon civarı kişiyle en çok Suriyeli sığınmacının bulunduğu ülke durumundadır. Türkiye’yi, Lübnan, Ürdün ve Irak takip etmektedir (Avrupa Komisyonu, 2017: 2). Suriyeliler, Türkiye’nin neredeyse tamamına yayılmış durumdadır. Eğitimden sağlığa, güvenlikten istihdama kadar onlarca alanda Suriyeli mültecilerin ve yerel halkın karşı karşıya olduğu sorunlar bulunmaktadır (AFAD, 2013: 8). Her ne kadar ekonomik, sosyal, eğitim vs. gibi sorunları olsa da, savaşı yaşamış olan Suriyeli göçmenlerin bir kısmının Türkiye’de kalıcı olmaları da söz konusudur.

2. Suriyeli Göçmenler

2.1. Suriyeli Göçmenlerin Genel Durumu

Tunus’ta Aralık 2010 tarihinde başlayan protestolar Libya, Mısır ve Cezayir’e sıçradıktan sonra, Tunus ve Mısır’da yönetimleri değiştirmeyi başarmıştır. Bu protestoların başarılı sonuçlar vermesi ile cesaretlenen Suriye muhalifleri benzer protestolara başlamıştır (Sandıklı ve Semin, 2012; 6). Suriye’de ilk eylem 15 Mart’ta Deraa kentinde meydana gelmiştir. Suriye Muhaberati Deraa’lı doktor bir kadın ve başka bir kadının, Mısır lideri Hüsnü Mübarek’in yönetiminin yıkıldığı gün telefonda birbirlerine “Tunus’ta Zeynelabidin, Mısır’da Mübarek gitti, darısı bizim başımıza!” şeklinde temennide bulduklarını telefonlarının dinlenmesi yoluyla öğrenmişlerdir. Gözaltına alınan iki kadın ağır işkenceye maruz kalmış ve iki kadını küçük düşürmek amacıyla saçları kesilip serbest bırakılmıştır (Özgünay, 2013: 108). Haziran 2011’de Suriye güvenlik güçlerinin öldürdüğü insan sayısı 1100’ü geçmiş ve 10 binin üzerinde insan tutuklanmıştır. Suriye’de olan eylemler daha ciddi bir hale gelip büyük çatışmalara dönüşünce, Esed yönetiminin daha sert müdahaleleri sonucunda iç savaşa dönüşmüştür (Eryılmaz, 2014: 79).

Eylemler Baas ideolojisinin güçlü olduğu yerlerden Dera’da başlamıştır. Olayların Dera’da başlamasının en önemli nedeni ülkenin tamamını etkileyen olaylar, yolsuzluklar ve bu bölgede bulunan halkın Lübnan’da ki işlerini, iş olanaklarını kaybetmesiyle ortaya çıkan işsizlikten sıkıntı çekmeleridir. Eylemler daha sonra Humus, Lazkiye, Banyas, Deyrizor ve Hama şehirlerinde de görülmeye başlamıştır. Esed rejiminin katı tutumları ve eylemcilere uyguladıkları bastırma politikaları olayları iç savaşa dönüştürmüştür (Şen, 2013: 59). Sonuç olarak 29 Nisan 2011 tarihinde 252

kişiden oluşan bir Suriyeli grubun Hatay'ın Yayladağı ilçesinde ki sınırı geçmesi ve Türkiye'ye girmesi ile göç başlamıştır (Güçer ve Diğ. 2013: 2).

Suriye'de "Arap baharının" başlaması ve iç savaşa dönüşmesi ile beraber, yaşayan halk ağır şartlarla karşı karşıya gelmiştir. 23 milyon nüfusu olan ülkede 11 milyondan fazla kişi yoksulluk ile karşılaşmış ve yardıma muhtaç hale gelmiştir. Oluşan savaşın sonucunda 7 milyondan fazla Suriyeli ülke toprakları içinde yer değiştirmek mecburiyetinde kalmıştır (Orsam, 2014: 7). Suriye'de ki iç savaş sonucunda resmi rakamlarla 4.393.831 resmi olmayan rakamlarla 5,5 milyondan fazla Suriyelinin büyük çoğunluğu mülteci konumunda yakındaki ülkelere gitmişlerdir. Ülke içerisinde yaşanan savaş neticesinde oluşan ekonomik hasar günden güne artmaktadır. Mart 2011 yılından bu yana devam eden olayların başlattığı toplu göç hareketi sonucunda büyük göçler alan Türkiye, Lübnan ve Ürdün'ün ve diğer ülkelerin ekonomik, siyasi ve sosyal yapıları etkilenmiştir (BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, 2015).

Tablo 1: Suriyeli Göçmenlerin Genel Olarak Buldukları Ülkeler

Gidilen Ülke	Giden Kişi Sayısı
Türkiye	2.291.900
Lübnan	1.070.089
Ürdün	632.762
Irak	244.527
Mısır	127.681
Kuzey Afrika	26.772
Toplam	4.393.831

Kaynak: (BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, 2015)

2015 yılı Nisan ayı itibarıyla açıklanan resmi rakamlara göre iç savaştan kaçıp Türkiye'ye sığınan Suriyeli sayısı 2.226.117'dir. Türkiye'de sığınmacı olan Suriyelilerin sadece 260,963'i kamplarda kalmaktadır. Geri kalan sığınmacıların ise diğer şehirlere gittiği görülmektedir. Mülteci nüfusunun yoğun olduğu iller Mardin, Şanlıurfa, Hatay, Gaziantep, Kilis gibi sınır illeridir. Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan Suriyeli halka 10 ilde 25 barınma merkezi kurulmuştur. Barınma merkezleri Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa'da 5, Mardin'de 3, Kilis'te 2, Kahramanmaraş, Malatya, Adana, Osmaniye, Adıyaman'da 1 tane bulunmaktadır. Fakat gelen mültecilerin önemli bir kısmı kamp dışında yaşamaktadır. Kamp dışında yaşayanların sayısı 1.965,154'dir. Yani gelen mültecilerin yaklaşık olarak %80'i yardım için oluşturulan kamplarının dışındadır (AFAD, 2015).

Tablo 2: Suriyeli Göçmenlerin Türkiye'de ki Barınma Merkezlerindeki Sayısal Durumu

BARINMA MERKEZLERİ	
Hatay	14,781
Gaziantep	42,659
Kilis	33,860
Şanlıurfa	103,899
Kahramanmaraş	17,799
Osmaniye	9,149
Adıyaman	9,402
Adana	10,578
Mardin	11,066
Malatya	7,770
Genel Toplam	260,963
Kamp Dışında Olan Mülteci Sayısı	1.965,154

Kaynak: (İç İşleri Bakanlığı Göç İdaresi, 2015)

2.2. Suriyeli Sığınmacıların Temel Sorunları

Suriye’de oluşan iç savaşın sonucu olarak Türkiye’ye gelen sığınmacıların çok fazla sayıda olması ve beklendiği gibi iç savaşın kısa sürmemesi sığınmacıları Türkiye’de kalıcı hale getirmiştir. Sığınmacı sayısının fazla olması, sığınmacıların kalıcı hale gelmesi, Türkiye’nin sığınmacı akınına hazırlıksız yakalanması, sığınmacılar ve Türkiye açısından birçok probleme neden olmuştur. Türkiye’de yaşayan Suriyeli sığınmacıların karşılaştıkları en temel sorunlar; kayıt altına alınma, ekonomik durumlarının zayıflığı, kadınların, çocukların korunmaları, eğitim ve sağlık problemleri olmaktadır.

2.2.1. Kayıt Altına Alma

Sığınmacıların korunması, haklarına ulaşmaları ve kamu hizmetlerinden yararlanabilmeleri için kayıt olmaları gerekmektedir. Bir mülteci ülkeye giriş yaparken ya da ülkeye girdikten sonra kayıt olmadığı sürece yok sayılır ve bu yüzden ihtiyaçları belirlenemez ve karşılanamaz. Türkiye’ye gelenlerin büyük bir kısmı pasaportu olmadan kaçak giriş yapmak zorunda kaldıklarından kamplara yerleştirilmektedir. Gelenlerin kayıt olabilmesi için Türkiye’de 23 tane mobil kayıt merkezi açılmıştır (Yüksel ve Diğerleri, 2014; 9). Savaşın başlamasından günümüze kadar kamplara yerleştirilen sığınmacıların sistematik şekilde kaydı alınmıştır. Fakat kamp dışında olan sığınmacılar için aynı şey söylenemez. Büyük bir hızla kayıt altına alma işlemleri devam etmektedir. Kayıt altına alınmasını güçlendiren durumlar ise sığınmacıların sürekli yer değiştirmesi, kamp dışındaki sığınmacılara ulaşmadaki zorluklar, kayıt altına alınmayı önemsememeleri, Avrupa ülkelerine gitmek isteyen sığınmacıların Türkiye’ye geri gönderilmesi ve gelecekle ilgili belirli kaygıları olması olarak sıralanabilir (Karaca ve Doğan, 2014:32).

2.2.2. Kadınların, Çocukların Karşılaştıkları Sorunlar

Suriyeli mültecilerin %50’den fazlasını çocuklar oluşturmaktadır. O nedenle göçmenlerin karşılaşacakları en önemli sorunların başında çocukların korunması gelmektedir. Çocukları korumada yaşanan en büyük problem çocuk evlilikleridir. AFAD verilerine göre çocuk evlilik oranı göçmenler içerisinde % 4,5 civarındadır. Aileler evlilikleri bir koruma olarak görürken, önemli bir sosyal sorun ortaya çıkmaktadır. Çocuk işçilerin oluşması, refakatsiz çocuklara bakım yapanların çocuklar üzerindeki etkileri, çocuk ve genç izleme komitelerinin eksikliği nedeniyle yetersiz takip diğer sorunlardandır (Karaca ve Doğan, 2014: 32).

Suriyeli kadınların, eşlerinin veya yakınlarının savaş yüzünden ölmesi, refakatçilerinin olmayışı, onlar açısından önemli sorun oluşturmakta olup, muhtaçlıklarını daha da artırmaktadır. Savaş neticesinde Türkiye’ye gelen dul kadınların veya yetim genç kızların savaşta ailelerini kaybetmeleri onların sahipsiz durumda bulunmalarına yol açmış ve istismara açık olmalarına neden olmuştur. Birçok sosyal ve ekonomik sorunla mücadele eden Suriyeli kadınlar için evlilik, bir kurtuluş olarak görülebilmektedir. Bunun sonucunda, bazı aileler de genç kızlarını Türkiye’de evlendirme yolunu tercih edebilmektedirler. Ancak bu durumu Suriyeli kadın sığınmacılara genellemek yanlış olacaktır (İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi, 2014;20). Oluşacak bu durumları engellemek için Suriyeli sığınmacı kadınların özel ihtiyaçlarının belirlenmesi ve onların ihtiyaçlarının giderilerek koruma altına alınması gerekmektedir.

Sığınmacı kadınların, toplumsal şiddete mağdur kaldığı, toplumsal ve kültürel nedenlerden dolayı şikâyet etmede çekindikleri, dil sorunu ve psikolojik sıkıntılar yaşadıkları ve kadınların satıldığı veya fuhuş yaptırıldığı görülmektedir. Çözüm adına yapılması gerekenler ise yetersiz olan tespit çalışmalarının artırılarak ihtiyaçların doğru olarak anlaşılması, ihtiyaçlara yönelik kurumların artırılarak hizmet erişimini

kolaylaştırmak ve kadınlara destek birimlerinin artıracak önemli yapıların oluşturulmasıdır (Karaca ve Doğan, 2014:33).

2.2.3. Eğitim Problemi

Suriyeli mültecilerle ilgili diğer önemli bir alan ise eğitim alanıdır. Suriyelilerin Türk toplumuna daha iyi entegre olabilmesine en önemli engel mülteci çocukların eğitimidir. Suriyeli mültecilerin yarısından fazlasının çocuk olduğu tahmin ediliyor. Güvenilir veriler bulunmamasına rağmen, UNICEF, Türkiye'deki kamp dışı mülteci çocukların %74'ünün okula gidemediğini tahmin ediyor. Bu durum, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin kamplarda kalan çocukların %60'ının okula devam edebildiğini gösteren verilerin aksi yönünde veriler sunmaktadır (Kirişçi, 2014; 31). Yapılan bir çalışmada, kamplarda yaşayan çocukların %80'inin eğitim gördüğü, kamp dışında yaşayan çocukların ise %14'ünün eğitim aldığı tespit edilmiştir (Karaca ve Doğan, 2014: 31).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeni genelgesi Suriyeli sığınmacılar da dahil tüm yabancıları kapsamaktadır. Yayınlanan genelgeye göre, kayıt altına alınmış olan tüm Suriyeliler devlet okullarına kayıt olma hakkına sahiptirler. Suriyeli sığınmacılar geçici kimlik belgelerini alana kadar e-okul sistemi yerine yeni bir bilgi işletim sistemi üzerinden kayıt edilebileceklerdir. Suriyeliler bu genelge çerçevesinde kendi yaşadıkları bölgelerdeki okullara kayıt imkanı bulurken, İl Millî Eğitim Müdürlükleri'nin alt birimi olarak kurulacak olan il eğitim komisyonlarında denklik ve belgeleme işlemleri de yaptırabileceklerdir. Yüksek Öğretim Kurumu, Suriye'de üniversite eğitimi gören öğrencilere Türkiye'de misafir öğrenci statüsünde geçici olarak eğitimlerine devam etme imkanı sağlamıştır. Eğitim sadece devlet okullarında değil, TÖMER, Halk Eğitim Merkezleri, belediyeler ve sivil toplum kuruluşları tarafından verilmektedir. Bu kurslarda Türkçe eğitimin yanı sıra farklı eğitimler de verilmektedir. Eğitim açısından dil sorunu, uyum sorunu ve kamp dışındaki çocukların çalıştırılmasıyla eğitim haklarının elinden alınması önemli sorunlar olarak görülmektedir (Karaca ve Doğan, 2014: 32).

2.2.4. Sağlık Problemi

Sığınmacıların en temel problemlerinden birisi de sağlıktır. Suriyeli sığınmacılar sağlık hizmetlerinden nasıl yararlanacağını bilmemektedirler. Ayrıca sağlık hizmetlerinden yararlanırken dil problemi yaşamaktadırlar. Önceleri devletin bu konuyu tam çözmemesi ve sığınmacıların hiçbir sağlık güvencesinin olmaması neticesinde, Suriyeliler ekonomik durumları olmadığı için doktorların vermiş olduğu ilaçların ücretlerini ödeyememişlerdir. Devletin Suriyeli göçmenlere sağladığı ücretsiz sağlık desteği sayesinde sığınmacıların sağlık problemleri çözülmeye başlanmıştır. Bununla birlikte kamp dışında yaşayanların da sağlık hizmetleri kapsamına alınması ile sağlık sorunlarının çözüldüğü görülmektedir (Türk Tabipleri Birliği, 2014;45).

Türkiye'de ki Suriyeli sığınmacılara kayıt durumuna bakılmaksızın ücretsiz sağlık hizmeti verilmektedir. Kayıtlı olanlar için barınma merkezlerinde sağlık merkezleri bulunmaktadır ve kayıtlı olduğu il farkı olmaksızın kayıtlılar sağlık hizmetlerinden yararlanabilmektedir. Kasım 2014 tarihine kadar 500 bin sığınmacı kamplardan hastaneye sevk edilmiştir, 200 bin sığınmacı ameliyat edilmiştir ve 35 bin doğum gerçekleşmiştir (Orsam ve Tesev, 2015:2). Suriyeli sığınmacıların sağlık açısından problemleri ise salgın hastalıklarının çabuk yaygınlaşması, dil problemi, sınırdaki şehirlerde sığınmacıların gelmesi ile oluşan yoğunluk, aile hekimlerinin fazla yoğunlukları ve dil problemi sonucunda oluşan sıkıntılardan dolayı Suriyelileri istememeleri ve kampların sağlık şartlarının yetersizliği olarak sıralanabilir.

2.2.5. Ekonomi ve İstihdam Sorunu

Suriye'den gelen sığınmacıların yaklaşık %20'si kamplarda yaşamaktadırlar. AFAD bu kamplara milyarlarca dolar harcama yapmıştır. Yapılan merkezlerde her türlü ihtiyaçlar düşünülerek, iyi derecede imkânlar sunulmaktadır. Suriyelilere verilen Kızılay Kart'a her ay 100 Türk Lirası yatırılmaktadır. Fakat kamplardaki sığınmacılara verilen bu yardım yeterli olmadığı için çalışmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Kamp dışındaki sığınmacılar ise çok az veya hiç yardım almadıkları için geçimlerini sağlamak amacıyla diğerleri gibi çalışma gereği duymaktadırlar (Durmuş, 2015).

Sığınmacılar ekonomik sıkıntılarından dolayı iş aramaktadırlar. Fakat kolay çalışma izni alamadıklarından dolayı kayıt dışı çalışmaktadırlar. Bu durum sonucunda ise daha düşük ücretlere ve kötü çalışma koşullarına maruz kalmaktadırlar (Güven, 2016: 6). Çalışma hayatı sırasında da dil ve iletişim ile ilgili ciddi problemlerle karşılaşmaktadırlar. O nedenle, Türkçe bilmedikleri için yönetim ve hizmet işlerinden daha çok, fiziki güce dayalı işlerde çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Sonuçta sığınmacılar, ucuz işgücü olarak görüldüklerinden, emeklerinin ve çabalarının karşılığını tam olarak alamamaktadırlar (Türk Tabipleri Birliği, 2014: 45).

Sığınmacıların piyasanın oldukça altında ücretlerle ucuz işgücü olarak çalıştırılması piyasa ücret düzeylerini etkilemiş ve istihdam konusunda sıkıntılar yaşanmaya başlanmıştır. Özellikle sığınmacıların yoğun olarak bulunduğu Türkiye'nin güney sınırına yakın bölgede tarım sektörü ile muhtelif endüstriyel sektörler başta olmak üzere, hizmet sektöründe ve tüm sektörlerde sığınmacılar ucuz işgücü olarak çalıştırılmaktadırlar (Mazlumder, 2014; 41). Bu durum, orada yaşayan çalışanlar için ücretlerin aşağı çekilmesine yol açmaktadır. Kilis'te yevmiyelerin 60 TL düzeyinden 20-30 TL'ye kadar gerilediği görülmektedir. Suriyeliler iş bulabilmek için çoğunlukla Türk işçilerden çok daha az ücretlere çalışmak zorunda kalıyorlar. Düşük ücretlere çalışmaya mecbur kalan ve normal çalışma saatlerinden daha uzun saatler çalışan Suriyeliler, yerel halkta rahatsızlık oluşturmalarına rağmen, çok fazla oranlarda emek sömürsüne maruz kalmaktadırlar (Kirişçi, 2014;30).

Suriyelilere çalışma izni verilmesi, emek piyasasında dengeleri değiştirebilecektir. Çalışma çağındaki yaklaşık 1 milyon Suriyeli, 11 Ocak 2016'da çıkarılan yasal çalışma izni ile kayıt içi ekonomiye katılabilir hale gelmiştir. Çalışma izni kapsamında, geçici koruma altında kayıtlı olunan illerde sığınmacılara çalışma hakkı verilmiş ve buna göre bir işyerinde mevcut çalışan sayısının yüzde 10'unu aşmayacak şekilde geçici koruma altındaki işgücünün istihdamı mümkün olmuştur. Yüzde 10 kota sınırlamasının yerel işgücünü korumaya yönelik olması fakat geçici koruma altındakilerin de mağdur olmamaları için, iş sahibinin aradığı nitelikteki işçiyi İŞKUR'dan 4 hafta içinde bulamadığını ispatlaması durumunda kota uygulamasında esneklik sağlanmaktadır. Çalışma izninin yasal olarak verilmesi ile kayıt içi ekonomiye dâhil olacak sığınmacı sayısında artış beklenmektedir. Bu süreç içerisinde yaklaşık 1 milyon kişinin sorunlarının azaltılması için emek piyasasına entegre edilmeleri gerekmektedir (Özpınar v.d., 2016: 1) .

2.3. Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Etkileri

Türkiye'ye gelen Suriyeliler önceleri getirdikleri döviz ve yaptıkları harcamalar ile olumlu karşılanmaktaydılar. Fakat daha sonra mülteci sayılarının artması ile problemler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu oluşan problemler sonucu halk, sığınmacılar ve polis birçok kez karşı karşıya gelmiştir. Bölgede yapılan provokasyonlar ise kutuplaşmalara ve ön yargılara sebep olmuştur. Bu problemleri genel olarak aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Orsam ve Tesev, 2015: 2-6; Kaya, 2016: 5).

2.3.1. Sığınmacıların toplumsal etkileri;

- Suriyelilerin gelişi ile birlikte ciddi anlamda dilencilik artmıştır.
- Dil, kültür, yaşam biçimi açısından sınır illerinde çok sorun oluşturmasa da, diğer bölgelerde sorunlar ortaya çıkmıştır.
- Toplumda çok eşlilik artmakta, bunun sonucu olarak boşanmalar da artmaktadır.
- Mezhepsel çatışmaları başlatma ihtimali oluşmaktadır.
- Düzensiz şekilde yerleşim alanları yapılmaktadır.
- Sınır bölgelerinde demografik yapı değişmektedir.
- Suriyeli sığınmacıların yaşamlarındaki zorluklar, dil ve eğitim imkanları gibi nedenlerden dolayı gelecekte muhtemel sorunlar ortaya çıkabilir.
- Sığınmacılar ve yerel halkın mevcut barış ortamını bozmamak adına gayretleri söz konusudur. Fakat geleceğe dair tedbirlerin alınması da gerekmektedir.
- Suriyeliler topluma entegre olmaya başlamışlardır. Bu entegrasyon Türkiye’de doğan çocuklar ve evlilikler ile daha da hızlı artmaktadır.

2.3.2. Sığınmacıların ekonomik etkileri;

- Ev fiyatlarında ve kira fiyatlarında ciddi bir artış görülmektedir.
- Sınır illerinde fiyatlarda gözle görülür artışlar yaşanmaktadır.
- Kaçak ve kayıtdışı istihdam artmaktadır.
- Kaçak istihdam sonucunda işyerleri arasında haksız rekabet oluşmaktadır.
- Yerel halkın işsizlik oranı artmaktadır.
- Vasıfsız işgücü açığı kapanmaktadır.
- Sığınmacıların işgücü açığını kapatması bölgeye yatırımları artırmaktadır.
- Ücret düzeylerinde düşüşlerin olması dolaylı olarak rekabet avantajını sağlamaktadır.
- Sığınmacıların ihtiyaçlarının sağlanması firmalar açısından gelirlerini yükseltme fırsatı oluşturmaktadır.
- Sığınmacı halkla beraber Suriyeli yatırımcılarda Türkiye’ye gelmektedir.
- Ortadoğu’yu bilen tüccarların gelmesi ile o bölgeyle yatırım ve ticaret ilişkisinin gelişmesi beklenmektedir.
- Suriyeliler kendi işletmeleri ile ticarete katkı sunmaktadırlar.
- Suriyelilerin küçük işletmelerinin büyük bir kısmının yasal olmaması haksız rekabete neden olmaktadır.

2.3.3. Sığınmacıların Türkiye’ye siyasi-güvenlik-temel hizmetler açısından etkisi;

- Yerel halk tarafından sığınmacıların güven ortamını etkilediği algısı oluşmuştur. Çıkan olaylar sonucunda sığınmacıların karıştıkları adli olay oranı düşüktür ve genelde haklı, mağdur konumundadırlar.

- Güvenlik açısından en büyük potansiyel tehlike halkın provokasyonlar sonucunda şiddete başvurmasıdır.
- Sınırdaki yaşayan yerel halkın kendilerini “terör” saldırılarında hedef olarak görmeleridir.
- Kamp dışındaki sığınmacıların yerel halktan uzakta ve hep bir arada yaşamaları uyum sürecini zorlaştırmakta ve güvenlik sorunlarına neden olmaktadır.
- Sınır illerindeki sığınmacıların yoğunluğu sebebiyle kamu hizmetlerinde sorun yaşanmaktadır.
- Belediye yapılacak hizmetleri mevcut nüfusa göre planlandığı için sığınmacıların gelmesiyle hizmetleri aksamaya ve bütçeleri yetmemeye başlamıştır.

3. Yalova’da Suriyeli Göçmenler ile İlgili Uygulama

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmada Yalova ilindeki Suriyelilerin, öncelikle emek piyasasına etkiler yanında, sosyal, sağlık ve güvenlik sorunlarının saptanması amaçlanmıştır. Araştırmanın kapsamı Yalova sınırları içinde yaşayan Suriyeli göçmenlerdir.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Hazırlanan anket formu Yalova bölgesindeki 180 Suriyeli göçmene uygulanmıştır. Bu araştırmanın ana kütlesi, Yalova’da yaşayan Suriyeli göçmenlerdir. Anketler, Arapça bilen tercüman vasıtasıyla yapılmıştır. Anketler hazırlanan veri kodlama önergesi doğrultusunda kodlanarak bilgisayarda SPSS 17.0 programında değerlendirilmiştir. Araştırma sonucu elde edilen veriler sistematik bir şekilde değerlendirilmiş ve analiz edilmiştir. Araştırmada veri analizi sıklık dağılımı (frequency) ve mukayese imkanı veren karşılaştırma tabloları (cross-tabulations) çerçevesinde yapılmıştır. Anket çalışması 18 sorudan oluşmuştur.

3.3. Verilerin Analizi

Tablo 3: Çalışma durumu

Çalışıyor musunuz?	Yüzdeler
Tam zamanlı çalışıyorum	67,1
Yarı zamanlı çalışıyorum	2,4
İş arıyorum	11,2
Çalışmıyorum	19,4
Toplam	100,0

Tabloya baktığımızda göçmenlerin % 67,1’i tam zamanlı çalışmakta, % 2,4’ü yarı zamanlı çalışmakta, %11,2’si iş aramakta % 19,4’ü çalışmamaktadır. Suriye’den Türkiye’ye gelen göçmenler maddi sıkıntılar yaşamaktadır. Gelen göçmenlerin sadece % 19,4’ü çalışmaya ihtiyaç duymamaktadırlar. Bunun sebebi ise Suriye’den getirdikleri servetinin kendilerine yeterli olduğunu düşünmeleridir.

Tablo 4: Birlikte göç edilen kişiler

Kiminle göç ettiniz?	Yüzdeler
Sadece kendim	12,9
Ailemle	70,6
Diğer göçmenlerle	16,5
Toplam	100,0

Göçmenlerin %70,6'sı ailesiyle birlikte göç etmiştir. Sadece kendi göç eden %12,9'luk kesim ile diğer göçmenlerle gelen %16,5'lik kesimin yalnız göç etmişlerdir. Bireysel olarak göç edenlerin büyük çoğunluğu önce kendisi göç edip daha sonra ailelerini getirmek düşüncesindedirler. Bireysel göçün diğer nedenleri ise ailesi göç etmeyi istemediği için sadece kendi göç etmiş olanlar veya ailesini savaşta kaybedip tek başına kalan insanlardır.

Tablo 5: Yalova'da bulunma süresi

Yalova'da ne zaman beri bulunuyorsunuz?	Yüzdeler
0 – 1 yıl	59,4
1 – 3 yıl	40,0
3 – 5 yıl	0,6
5 yıl ve daha fazlası	0
Toplam	100,0

Tabloya baktığımızda göçmenlerin %59,4'ü 0-1 yıl arasında Yalova'da bulunmakta, %40'ı 1-3 yıl arasında Yalova'da bulunmakta, %0,6'sı 3-5 yıl arasında Yalova'da bulunmakta ve 5 yıldan daha fazla kalan göçmen Yalova'da bulunmamaktadır. Büyük bir kısım Yalova'da 0-1 yıl arasında bulunmamaktadır. Bunun sebebi ise ilk önce Suriye'den ayrılmak istememiş olmalarıdır. Fakat olaylar büyüyünce göç etmek zorunda kalmışlardır. Diğer bir sebebi ise Türkiye'de sınır illerinde veya kamplarda belirli bir süre kaldıkları içindir. 5 yıl ve daha fazlasından kimsenin bulunmamış olmasının sebebi ise Suriye'de ki olayların 4 yıl önce çıkmış olması olarak açıklanabilir.

Tablo 6: Suriye'deki meslek

Suriye'deki mesleğiniz ne idi?	Yüzdeler
Öğrenci	10,6
Serbest meslek sahibi	43,5
Memur	2,9
İşçi	41,2
İşsiz	1,8
Toplam	100,0

Tabloya baktığımızda göçmenlerin %10,6'sı Öğrenci, %43,5'i serbest meslek sahibi, %2,9'u memur, %41,2'si işçi, %1,8'i işsizdir. Bu tabloda göçmenlerin Suriye'de ki mesleki dağılımını görmekteyiz. Tablo'da göçmenlerin Suriye'de bulduklarında işsizlik oranlarının çok düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 7: Suriye'deki en son alınan eğitim durumu

Suriye'deki almış olduğunuz son eğitim durumu nedir?	Yüzdeler
İlkokul	20,6
Ortaokul	49,4
Lise	26,5
Yüksekokul	1,8
Üniversite	1,8
Toplam	100,0

Tabloya baktığımızda göçmenlerin %20,6'sı ilköğretim mezunu, %49,4'ü ortaokul mezunu, %26,5'i lise mezunu, %1,8'i yükseköğretim mezunu ve %1,8'inin üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Ankete cevap verenlerin %1,8 gibi çok düşük bir oranının üniversite mezunu olmasından, Türkiye'yi üniversite mezunlarının tercih etmediği ve başka ülkelere göç ettiği anlamı çıkarılabilir.

Tablo 8: Ailedeki fert sayısı

Aileniz kaç kişiden oluşuyor?	Yüzdeler
1	2,4
2	1,2
3	12,9
4	30,6
5 veya daha fazla	52,9
Toplam	100,0

Tabloya baktığımızda göçmenlerin ailelerinin %2,4'ü 1 kişiden, %1,2'si 2 kişilik aileden, %12,9'u 3 kişilik aileden, %30,6'sı 4 kişilik aileden, %52,9'unun 5 veya daha fazla kişiden oluşan ailesi vardır. Tablo'da 5 veya daha fazla kişiden oluşan ailenin fazla olmasının en büyük sebebinin göç edenlerin akrabaları ile birlikte yaşamalarından kaynaklanmaktadır.

Tablo 9: Ailede çalışan kişi sayısı

Ailenizden kaç kişi çalışıyor?	Yüzdeler
1	56,5
2	23,5
3	2,4
4	0,5
5 ve daha fazlası	0,6
Çalışan yok	16,5
Toplam	100,0

Tabloya baktığımızda göçmenlerin ailelerinde %56,5'inde 1 kişinin, %23,5'inde 2 kişinin, %2,4'ünde 3 kişinin, %0,5'inde 4 kişinin, %0,6'sında 5 ya da daha fazla kişinin, %16,5' inde ise hiç kimsenin çalışmadığı görülmektedir. Suriyelilerin büyük çoğunluğunun tek ebeveynin ve hatta erkeklerin çalışma hayatında oldukları beklenmektedir. Dolayısıyla bu tablo ile ailelerde yarısından fazlasının tek ebeveynin emek piyasalarında emeklerini arz ettikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 10: Ne kadar süredir çalıştığı

Ne kadar süredir çalışıyorsunuz?	Yüzdeler
0 – 1	45,3
1 – 3	25,3
Çalışmıyorum	29,4
Toplam	100,0

Tabloya baktığımızda göçmenlerin %45,3'ü 0-1 yıldır çalışmakta, %25,3'ü 1-3 yıldır çalışmakta, %29,4'ü çalışmamaktadır. Göçmenleri büyük bir kısmı 0-1 yıldır çalışmakta bunun sebebi yakın zamanda Yalova'ya göç etmiş olmaları veya önceden göç edenlerin Yalova'da ilk geldikleri süre zarfı içinde iş bulamamış olmalarıdır. Tablo ile Yalova'da bulunan Suriyelilerin işsizlik oranlarının Türkiye'nin %10 civarı olan işsizlik oranının çok üzerinde olduğu görülmektedir. Bu orandan ayrıca, Yalova'da bulunan Suriyelilerin sorunlarının başında işsizliğin ve dolayısıyla ekonomik olacağı anlaşılmaktadır.

Tablo 11: Suriye'deki aylık net gelir

Suriye'deki aylık net geliriniz ne kadardı? (\$)	Yüzdeler
0 – 500	52,9
501 – 750	12,4
751 – 1000	10,0
1001 – 1500	7,6
1501 ve daha fazlası	17,1
Toplam	100,0

Görüldüğü üzere göçmenlerin Suriye'de çalışırken %52,9'u 0-500 \$ arası, %12,4'ü 501-750 \$ arası, %10'u 751-1000 \$ arası, %7,6'sı 1001-1500 \$ arası ve %17,1'i de 1500 \$ ve üzere aylık net gelirleri bulunmaktaydı. Tablo'nun göstermiş olduğu gelir skalası ile oranları karşılaştırıldığında yarısından fazlasının Suriye'de aldıkları gelirin Türkiye şartlarına göre düşük olduğu görülmektedir. Ancak Suriye şartlarına göre nispeten makul bir ücret olduğu ifade edilebilir.

Tablo 12: Türkiye'de en çok karşılaşılan sorunlar

Suriyelilerin en çok karşılaştığı sorunlar nelerdir?	Yüzdeler
Maddi problemler	84,7
Sosyal iletişim azlığı	1,8
Dil problemi	11,2
Sosyal dışlanma	2,4
Toplam	100,0

Suriyeli göçmenlerin %84,7 gibi büyük bir yüzde ile ortaya çıkan geniş bir çoğunluğu maddi problemler ile karşı karşıyadır. Bunu %11,2 ile dil problemi takip etmektedir. Sosyal iletişimin azlığı %1,8 ve sosyal dışlanma %2,4 gibi az bir yüzde ile karşımıza çıkmaktadır. Önceki tablolarda da görüldüğü ve ifade edildiği gibi ekonomik sorunların birinci derecede olduğunun tespiti şaşırtmamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının gerek akademik çalışmalardan elde edildiği kadarıyla, gerekse medyaya yansıdığı haliyle Suriyelilere itirazlarının en önemli sebebinin işsiz kalmalarına yol açacağı olduğu görülmektedir. Dolayısıyla itirazların kaynağının ekonomik kaygıların olduğu ifade edilebilir. Ancak, ekonomik kaygının yüksekliği yanında, Suriyelilerin kendilerini sosyal olarak dışlandıklarını hissetmedikleri görülmektedir. Bunun birkaç sebebi olabilir. Her iki toplumun aynı dine mensup olmaları, ortak tarihlerinin olması, mutfak kültürünün yakınlığı, karşılıklı akrabalıkların varlığının yanı sıra Türklerin ülkelerinden savaş nedeniyle göç eden Suriyelilere yardım etmeleri gerektiğini düşünmeleri de önemli etkenlerdendir. İlave olarak, İslam dininde göçmenlere destek olmanın faziletli sayılması da yerli halkın yaklaşımının olumlu olmasına yol açmaktadır.

Tablo 13: Göç ettiği kişiler ve geri dönmeyi düşünmeleri

Kiminle ettiniz?	Suriye'ye göç musunuz?	dönmeyi düşünüyor		Toplam
		Evet	Hayır	
Sadece kendim	23,8%	23,8%	52,4%	100,0%
Ailemle	2,5%	76,7%	20,8%	100,0%
Diğer göçmenlerle	7,1%	28,6%	64,3%	100,0%
Toplam	5,9%	62,1%	32,0%	100,0%

Tabloda görüldüğü gibi savaş bittikten sonra Suriye'ye geri dönme eğilimi değişkenlik göstermektedir. Kendi başına gelenler azınlıkta olmakla birlikte %23,8'i geri dönmeyi, diğer %23,8'i dönmeyi düşünmektedir. Kalan %52,4'ü henüz kararsız durumda görünmektedir. Ailesi ile birlikte gelenler ile geri dönmeyi düşünen sayısı %2,5 arasında ters bir orantı olduğunu görmekteyiz. Geri dönmeyi düşünmeyen %76 ve kararsız olanlar %20,8 olarak karşımıza çıkmaktadır. Ailesi ile birlikte gelenlerin geri dönmeyi düşünmemelerinin birkaç nedeni olabilir. Aileleri ile geldikleri için geride merak ettikleri kimseleri kalmadığı için dönmeyi düşünmemeleri gerçekçi olmaktadır. Ayrıca, ailesi ile gelenlerin birlikte belli bir düzen kurmaları neticesinde kalmayı düşünmeleri de anlamlı bir yaklaşım olacaktır. Benze anlayışla, tek başına gelenlerin ailelerini geride bırakmalarından dolayı geriye dönmeyi düşünmeleri de tutarlı bir yaklaşım olmaktadır.

Tablo 14: Geçim durumu ve hayattan memnuniyet

Geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?	Hayatınızdan memnun musunuz?			Toplam
	Çok memnunum	Memnunum	Fazla memnun değilim	
Çalışıyorum	71,4%	23,5%	5,0%	100,0%
Suriye'den getirdiğim para ile	33,3%	9,5%	57,1%	100,0%
Akraba yardımı ile	33,3%	44,4%	22,2%	100,0%
Toplam	60,0%	21,2%	18,8%	100,0%

Çalışanlar ile durumundan memnun olma arasında doğru bir orantı gözlenmektedir. Bu bağlamda durumundan çok memnun ve memnun olan kişilerin oranı %95 gibi çok yüksek bir oran çıkmaktadır. Kalan %5'lik kesim ise çalıştığı halde memnun olmadığını dile getirmiştir. Bunun nedeni olarak ağır iş şartlarında veya düşük ücretlerle çalışma durumlarından kaynaklanmış olabileceği ifade edilebilir. Tablodan Suriyeli göçmenlerin gelirken para getirdikleri ve akraba yardımlarını da aldıkları görülmektedir.

Tablo 15: Yalova'da bulunma süresi ve hayattan memnuniyet

Ne zamandır Yalova'dasınız?	Hayatınızdan memnun musunuz?			Toplam
	Çok memnunu m	Memnunum	Memnun değilim	
0 - 1 yıl	48,5%	22,8%	28,7%	100%
1 - 3 yıl	77,9%	17,6%	4,4%	100%
3 - 5 yıl	0%	100%	0%	100%
Toplam	60%	21,2%	18,8%	100%

Hayattan memnuniyet ile Yalova'da bulunma arasında doğru bir orantı görmekteyiz. Bunun başlıca sebebi olarak yerleşik düzene geçip ailesiyle birlikte savaştan uzakta bir hayat kurup çalışmasına bağlayabiliriz. Öyle ki 1 ile 3 yıl arasında Yalova'da bulunan göçmenlerin %95,6'sı memnun olduğunu dile getirmiştir. 0 ile 1 yıl arasında Yalova'da bulunan göçmenlerin ise %71,3'ü memnun olduğunu söylemiştir. Kalan %

28,7 göçmenin ailesinden uzakta olması veya iş bulamamış olması gibi nedenlere bağlayabiliriz. 3 ile 5 yıl arasında Yalova'da bulunan göçmen sayısı çok az olmakla birlikte memnun olmadığı bir durum olmadığını belirtmiştir.

Tablo 16: Çalışma durumu ve hayattan memnuniyet

Hayatınızdan memnun musunuz?	Çalışıyor musunuz?				Toplam
	Tam zamanlı çalışıyorum	Yarı zamanlı çalışıyorum	İş arıyorum	Çalışmıyorum	
Çok memnunuz	82,4%	0%	0%	17,6%	100,0%
Memnunuz	75,0%	2,8%	5,6%	16,7%	100,0%
Fazla memnun değilim	9,4%	9,4%	53,1%	28,1%	100,0%
Toplam	67,1%	2,4%	11,2%	19,4%	100,0%

Yukarıdaki tabloda çok memnunuz diyenlerin içerisinde tam zamanlı çalışanların oranı %82,4, memnunuz diyenlerin içerisinde ise tam zamanlı çalışanların oranı %75 çıkmıştır. Bu oranlar tam zamanlı çalışan Suriyeli göçmenlerin büyük bir kısmının hayatlarından memnun olduklarını göstermektedir. Dolayısıyla çalışma durumu ile memnuniyet arasında olumlu bir ilişkiden bahsedilebilir. Çalışmadığı halde hayatından memnun olan göçmenlerin ise varlıklı aileler olduğu veya gelirleri birikimlerini getirenler oldukları ifade edilebilir. Bunun yanı sıra tam zamanlı çalıştığı halde göçmenlerin %9,4'ü fazla memnun olmadığını söylemiştir. Bu memnuniyetsizliğe neden olarak ise ağır iş koşulları ve/veya ücret düşüklüğü olduğu ifade edilebilir.

Tablo 17: Yalova'da bulunma süresi ve karşılaşılan sorunlar

Ne zamandır Yalova'dasınız?	En çok karşılaştığınız sorunlar nelerdir?				Toplam
	Maddi problemler	Sosyal iletişim azlığı	Dil problemi	Sosyal dışlanma	
0 – 1	88,1%	3,0%	6,9%	2,0%	100,0%
1 – 3	80,9%	0%	17,6%	1,5%	100,0%
3 – 5	0%	0%	0%	100,0%	100,0%
Toplam	84,7%	1,8%	11,2%	2,4%	100,0%

Tablodan da anlaşılacağı üzere göçmenlerin Yalova'ya geldiklerinden itibaren en büyük problemleri maddi geçimsizlik olmuştur. Yalova'da bulunma süresi arttıkça maddi problemler giderilmeye başlandığı ve yerini dil probleminin aldığı görülmektedir. 0 ile 1 yıl arasında Yalova'da bulunan göçmenlerin en büyük problemlerinin %88,1 ile maddi problemler olduğu ve %6,9 ile dil probleminin geldiğini görüyoruz. Maddi ve dil problemlerine bağlı olarak sosyal hayata adapte olma problemi de %5'lik oranla ortaya çıkmaktadır. 1 ile 3 yıl arasında Yalova'da bulunan göçmenler ise az da olsa maddi problemlerini giderip sosyal hayata adapte olmayı problem olarak görmeye başlamışlardır. %80,9'luk kesim maddi problemlerinin sürdüğünü belirtmiştir, %19,1'lik kesim ise sosyal hayata adapte olmayı problem olarak görmeye başlamışlardır.

Tablo 18: Türkiye’de karşılaşılan çalışma sorunları ve Suriye’ye dönme durumu

Türkiye’de karşılaştığınız çalışma sorunları nelerdir?	Suriye’ye geri dönmeyi düşünüyor musunuz?			Toplam
	Evet	Hayır	Kararsızım	
Ücret düşüklüğü	11,8%	47,1%	41,2%	100,0%
Ağır işlerde çalışma	20,0%	40,0%	40,0%	100,0%
Dil problemi	4,9%	59,3%	35,8%	100,0%
Toplumsal dışlanma	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Sosyal güvence	1,6%	73,4%	25,0%	100,0%
Toplam	5,9%	62,1%	32,0%	100,0%

Burada, ücret düşüklüğü problemi yaşayan göçmenlerin %11,8’i geri dönmeyi % 47,1’i sıkıntı çekseler dahi dönmeyi düşündüklerini, %41,2’nin ise henüz karar veremediğini görülmüyor. Ağır işlerde çalışan göçmenlerin % 20’si geri dönmeyi düşündüğünü %40’lık kesimin dönmeyi istemediğini ve kalan %40’ın da kararsızlık içinde olduklarını belirtmişlerdir. Burada kararsız olanların ve geri dönmeyi düşünenlerin daha çok sanayi ve inşaat işlerinde çalıştıklarını belirtmek gerekir. Toplumsal dışlanma yaşayan göçmen sayısının az olduğunu belirterek bu dışlanmaya maruz kalanların tamamının geri dönme düşüncesi içinde olmaları da dikkat çekici bir durumdur. Dil problemi yaşayanların %4,9 gibi düşük bir oranla geri dönmeyi düşündükleri, %59,3’lük kesimin geri dönmeyi düşünmedikleri kalan % 35,8’lik kısmın da kararsız olduğu gözlemlenmiştir. Bu kararsız olan kesimin Yalova’ya yeni geldiklerini ve zamanla dil öğrenerek kalmayı düşündüklerini belirttiklerini söylemek gerekir. Sosyal güvence probleminden şikâyetçi olan ve geri dönmeyi düşünen kesim sadece %1,6’dır. Kalan %98,4’ü düşüncecek olursak göçmenlerin genel olarak büyük çoğunluğunun bir sosyal güvencesi olmadığı sonucuna varabiliriz.

Tablo 19: Suriye’deki mesleki mevki ve hayattan memnuniyet

Suriye’deki mesleki mevkiiniz?	Hayatınızdan memnun musunuz?			Toplam
	Çok memnunum	Memnunum	Fazla memnun değilim	
İşveren	94,7%	5,3%	0,0%	100,0%
Ücretli çalışan	52,8%	22,5%	24,7%	100,0%
Kendi hesabına çalışan	70,8%	22,9%	6,2%	100,0%
Yardımcı aile efradı	15,4%	30,8%	53,8%	100,0%
Toplam	59,8%	21,3%	18,9%	100,0%

Tablo’da da görüldüğü gibi Suriye’de işveren olan ve Türkiye’ye göç edip Yalova’da yaşayan göçmenlerin büyük bir çoğunluğunun halinden gayet memnun olduğu

görülmektedir. Ücretli olarak çalışan göçmenlerin ise %52,8'i çok memnun ve %22,5'i memnundur, kalan %24,7 ise çok fazla memnun olmadığını belirtmiştir. Suriye'de kendi hesabına çalışan göçmenlerin genelde ticaretle uğraşan kişiler olduğunu belirtmek gerekir. %70,8'i çok memnun ve %22'si memnun olduğunu kalan %6,2'lik kesim ise çok fazla memnun olmadığını belirtmiştir. Aynı zamanda Suriye'de kendi hesabına çalışan göçmenlerin varlıklı aileler olduğunu söyleyebiliriz. Yardımcı aile efradı olarak genelde öğrenciler öne çıkmaktadır. %15,4'ün çok memnun olduğunu ve %30'un memnun olduğunu görmekteyiz. %53,8'in çok fazla memnun olmadığı görülmektedir. Bunun nedeni olarak ise eğitimlerinin yarıda kaldığı ve çalışmak zorunda olduklarını dile getirdiklerini belirtmek gerekir.

SONUÇ

Göç olgusu tarih boyunca her dönemde var olmuş bir gerçektir. 2010 yılında başlayan ve hala devam eden Arap Baharı Tunus'tan başlayarak güney komşumuz olan Suriye'ye kadar ulaştı ve 5 yıldır devam ediyor. Suriye'de olan iç savaş nedeniyle ülkemizde bulunan Suriyeli göçmenlerin hem sayıları artmakta hem de karşılaştıkları sıkıntılar günden güne dikkat çekmektedir. Ayrıca savaşın ne zaman biteceğinin öngörülememesinden dolayı göçmenlerin Türkiye'de ne kadar kalacakları ya da daha ne kadar göçmenin geleceği de bilinmemektedir. Fakat Türkiye'de 4-5 yıldır bulunan ve kamplar dışında kendi imkanlarıyla yeni bir hayat kuran Suriyeli göçmenlerin, her ne kadar ekonomik ve eğitim sorunları olsa da genel olarak büyük çoğunluğunun geri dönme niyeti olmadığı da görülmektedir.

Araştırma kapsamında Suriyeli göçmenlerin Türkiye'deki hayat şartları ve Suriye'deki hayat şartları kıyaslanarak gelecek beklentileri ele alınmaya çalışılmıştır. Yapılan çalışma neticesinde, aileleri ile birlikte gelen ve iş bulan göçmenler genelde geri dönme niyeti düşünmedikleri görülmüştür. Henüz yeni gelmiş ve iş bulan göçmenler Suriye'de bıraktıkları ailelerini Türkiye'ye getirip yeni bir hayat kurmak istemektedirler. Suriye'de üst düzey geliri olan göçmenler Türkiye'de asgari ücretle buldukları işi yadırgamamaktadır. Bu yönüyle ücretleri aşağı çekme etkileri de olmaktadır. Suriye'de öğrenimi yarıda kalan genç göçmenlerin kaldıkları yerden devam etmek istemekte, fakat maddi sorunlardan dolayı çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Gerek devlet gerekse vatandaşlar tarafından yardımlar yapılıyor olması Suriyeli göçmenlerin sorunların kısmen azaltmaktadır. İlave olarak, Suriye'de geliri iyi olan ve birikimi olan göçmenler herhangi bir akrabalık bağı olmasa da maddi sıkıntı yaşayan diğer göçmenlere yardım etmeye çalışmaktadır. Suriyeli göçmenlerin Yalova'da yaşayan yerli halk tarafından sosyal dışlanmaya maruz kalmadıkları anlaşılmıştır. Bununla birlikte, dil ve iletişim sorunlarına rağmen sağlık hizmetlerini almaya başlamış olmaları önemli bir hizmet olarak görülmektedir. Ayrıca çalışma izninin verilmeye başlanmış olması da ekonomik problemlerin ve genel olarak sosyal güvelik sorunlarının azalmasına katkı sağlayacaktır. İlave olarak Suriyelilerin kayıt dışı çalışmaları azalmış olacaktır. Bununla birlikte, entegrasyonlarında önemli bir temel adım olacak olan eğitim konusunda büyük oranda sorunları hala devam etmektedir. Zira eğitim, hem entegrasyonları ve kamu hizmetlerine ulaşmalarında hem de emek piyasalarına erişimlerinde önemli bir destek vazifesi görecektir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Yusuf, (2016), **Göç Sosyolojisi**, Nobel Yayınevi
- Avrupa Komisyonu, Türkiye: Mülteci Krizi, İnsani Yardım ve Sivil Koruma, Echo Tanıtım Belgesi, Şubat 2017
- AFAD, **Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacılar, 2013 Saha Araştırması Sonuçları**, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2013.

- Afad,(27.11.2015), “Barınma Merkezlerinde Son Durum”, Erişim Tarihi;27.11.2015, <https://www.afad.gov.tr/tr/IcerikDetay1.aspx?IcerikID=848&ID=16>
- BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, (14.08.2015), “Suriyeli Mülteciler”, Erişim Tarihi; 27.08.2015
<http://data..org/syrianrefugees/regional.php>
- Durmuş, T., (28.11.2015) “Türkiye’deki Suriyeli Mültecilerin Sosyal, Ekonomik, Güvenlik Ve Siyasal Açından Durumları”, Erişim Tarihi;28.11.2015, <http://akademikblog.com/turkiyedeki-suriyeli-multecilerin-sosyal-ekonomik-guvenlik-ve-siyasal-acidan-durumlari/>
- Eryılmaz, S., (2014), Arap Baharı Sürecinde Rusya’nın Suriye Politikası, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Güçer,M., Karaca,S., ve Dinçer, B.O. (2013), **Sınırlar Arası Yaşam Savaşı Suriyeli Mülteciler Yaşam Savaşı** (Rapor No: No: 13-04), Ankara: Usak Rapor,USAK Sosyal Araştırma Merkezi.
- Güven, Esmâ, (2016), Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’deki Çalışma Durumları ve Türkiye Ekonomisine Etkileri, İlem Blog, Bilgi Notu.
- İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi, (2014), **Komşuda Kriz: Suriyeli Mülteciler**, İstanbul: İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi
- İç İşleri Bakanlığı Göç İdaresi,(24.11.2015), “Geçici Koruma Yönetmeliği Kapsamında Koruma Altına Alınan Suriye Vatandaşlarına Ait Genel Bilgiler”, Erişim Tarihi;24.11.2015, http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik
- Karaca, S., Doğan,U.,(2014), **Suriyeli Göçmenlerin Sorunları Çalıştay Raporu**, Mersin Üniversitesi Bölgesel İzleme Uygulama Araştırma Merkezi
- Kaya, Sait, (2017), **Suriyeli Mültecilerin Türk İşgücü Piyasasına Etkileri**, İzmir Ticaret Odası, AR&GE Bülten 2016 Ocak-Şubat- Ekonomi
- Kirişçi, K., (2014), **Misafirliğin Ötesine Geçerken Türkiye’nin “Suriyeli Mülteciler” Sınavı**, Ankara: Brookings Enstitüsü
- Mazlumder, (2014), **Kamp Dışında Yaşayan Suriyeli Kadın Sığınmacılar Raporu**, İstanbul: Mazlumder
- Orsam ve Tesev, (2015), **Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’ye Etkileri** (Rapor No:195), Ankara: Orsam ve Tesev
- Orsam, (2014), **Suriye’ye Komşu Ülkelerde Suriyeli Mültecilerin Durumu: Bulgular, Sonuçlar Ve Öneriler** (Rapor No: 189), Ankara: Orsam
- Özgünay, İ. M., (2013), Sosyal Medya Ve Arap Baharındaki Rolü: Suriye Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Özpinar, Esra, Yasemin Satır Çilingir, Ayşegül Taşöz Düşündere, (2016), **Türkiye’deki Suriyeliler: İşsizlik Ve Sosyal Uyum**, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı.
- Sandıklı, A., ve Semin, A., (2012), Bütün Boyutlarıyla Suriye Krizi Ve Türkiye (Rapor No:52), İstanbul: Bilgesam Yayınları
- Şen, Y.,(2013), “Suriye’de Arap Baharı”, Yasama Dergisi, **23**,s. 56-79
- Türk Tabipleri Birliği,(2014), **Suriyeli Sığınmacılar Ve Sağlık Hizmetleri Raporu**,Ankara: Hermes Tanıtım Ofset
- Yüksel, U., Bulut M.N., ve Mor Z., (2014), **Türkiye’de Bulunan Suriyeli Mülteciler**, Ankara Uluslararası Ortadoğu Barış Araştırmaları Merkezi